

VERGİ İHBAR İKRAMİYESİ

Türkiye’de vergi kayıp ve kaçağını bildirenlere (muhbirlere) belirli şartlar altında ihbar ikramiyesi ödenmektedir. Bu uygulama, 26 Aralık 1931 tarihinde kabul edilen ve 31 Aralık 1931 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 1905 sayılı “*Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Hakları ve Hafriyat Arayıcılarına ve Saklı Eşyayı Haber Verenlere Verilecek İkramiyelere Dair Kanun*” kapsamında yürütülmektedir. Belirtilen yasal düzenleme uygulamada sıklıkla “*Vergi İhbar İkramiyesi Kanunu*” olarak da anılmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı verilerine göre; 2025 yılı içerisinde vergi kayıp ve kaçağına sebebiyet verenleri ihbar eden 142 kişiye toplam 12.091.892 TL ihbar ikramiyesi ödemesi yapılmıştır.

İhbar İkramiyesi Alma Şartları Nelerdir?

Bir muhbirin bu şekilde ikramiyeye hak kazanabilmesi için ihbar dilekçesinde veya ihbar tutanağında aşağıdaki şartların eksiksiz yerine getirilmesi gerekir:

Kimlik Bildirimi: Muhbirin kimliğini açıkça bildirmesi şarttır. İsimsiz, sahte isimli veya ulaşılamayan kişilerin yaptığı ihbarlar için ikramiye hakkı doğmaz.

Somut Delil: İhbar; sadece bir tahmine veya dedikoduya değil, makul şüphe uyandıran, vergi ziyanını kanıtlayacak somut bilgi ve belgelere dayanmalıdır. “*Vergi kaçırıyorlar*” şeklinde genel ve soyut ifadeler bu konuda geçerli olmayıp; vergi kayıp ve kaçağının kaynakları ve nedenleri somut olarak belirtilmelidir.

Açık İkramiye Talebi: İhbar dilekçesinde veya sözlü ihbar tutanağına geçirilirken muhbirin “*ikramiye talep ettiğini*” kesin ve yazılı bir şekilde belirtmesi zorunludur.

Süreklilik Arz Eden Vergiler: İhbar edilen konunun KDV, Kurumlar Vergisi veya Gelir Vergisi gibi “devamlılık arz eden” vergilerle ilgili olması gerekir. Geçici vergi, gecikme faizi, usulsüzlük cezaları veya bir defaya mahsus çıkarılan ek vergiler üzerinden ikramiye ödenmez.

İllyet Bağı: Vergi idaresinin belirlediği matrah/matrah farkı ve kestiği ceza ile ihbar edilen konu arasında doğrudan bir bağlantı (nedensellik bağı) olmalıdır.

Tahakkuk ve Tahsilat Aşaması: İhbar edilen vergi ve ceza hesaplandığında ikramiyenin tamamı hemen ödenmez. Ödemenin üçte biri (1/3) vergi kesinleştiğinde (tahakkuk ettiğinde), kalan üçte ikisi (2/3) ise vergi devletin kasasına girdiğinde (tahsilat) ödenir.

3568 Sayılı Kanun’a Tabi Meslek Mensupları İhbar İkramiyesi Alabilir mi?

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler, meslekleri gereği mükelleflerin mali verilerine ve ticari sırlarına doğrudan vakıftırlar. 3568 sayılı Kanun kapsamında, bu meslek mensuplarının sır saklama ve meslek etiği yükümlülükleri bulunmaktadır.

Bu çerçevede, 3568 sayılı Kanun (md.43) SMMM ve YMM’lerin ve ayrıca bunların yanında çalışanların ihbar ikramiyesi alamayacağını düzenlediği gibi; 1905 sayılı Kanun ve ilgili yargı (Danıştay) kararları uyarınca; bilgiyi mesleki faaliyeti veya görevi icabı öğrenen kişiler de (devlet memurları, komisyonu üyeleri, bilirkişiler vb.) ihbar ikramiyesinden yararlanamayacaktır.

Bu durumda, bir devlet memuru (örneğin bir polis, tapu memuru, gümrük muhafaza memuru veya vergi dairesi çalışanı), kamu görevini yerine getirirken, resmi sıfatıyla ilgili olarak vergi kayıp ve kaçacağını tespit ettiğinde ya da öğrendiğinde, ihbar ikramiyesi alamaz. Tespit edilen durumun “vergi suçu” oluşturması durumunda ise, zaten Türk Ceza Kanunu’nun

279'uncu maddesi gereği "Kamu Görevlisinin Suçu Bildirme Yükümlülüđü" vardır; yani bu suçu bildirmek kamu görevlisinin yasal yükümlülüđüdür ve bu sebeple ihbar ikramiyesi alamaz.

Ancak, bir kamu görevlisi, göreviyle ilgili olmayan, özel hayatında karşılaştığı bir vergi kayıp ve kaçağını ihbar ederse (örneğin ev sahibinin kira sözleşmesini ve kira ödemelerini gizlemesi, gittiği bir restoranda belge verilmemesi vb.) kamu görevinden bağımsız, sıradan bir yurttaş olarak ihbar ikramiyesine hak kazanabilir.

Muhbir Açıklanır mı?

1905 sayılı Kanun'da ihbarcılarının korunması ve güvenliğinin sağlanması amacıyla kimliklerinin saklı tutulmasına yönelik herhangi bir düzenleme mevcut olmasa da; mali idarenin yerleşik uygulamalarında, ihbar tutanakları ve ihbar dilekçeleri kurum içinde gizlilik dereceli evrak olarak işlem görmekte ve vergi denetim süreçlerinin sağlıklı yürütülebilmesi ve ihbar müessesesinin caydırıcılığını koruması için kimliklerin saklı tutulması titizlikle dikkate alınan bir kural olarak uygulanmaktadır.

İhbar İkramesinin Oranı Nedir?

1905 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde ihbar ikramiyesi için kademeli bir tarife belirlenmiştir. Kesin olarak tahakkuk edecek vergi ile vergi ziyayı cezası toplamı üzerinden hesaplama yapılmaktadır. Kanundaki tarife şu şekildedir:

500 TL'ye kadar olan kısım için: %15

500 TL'den 5.000 TL'ye kadar olan kısım için: %30

5.000 TL'den 15.000 TL'ye kadar olan kısım için: %20

15.000 TL'den yukarı olan kısım için: %10

1905 sayılı Kanun 1931 yılında yürürlüğe girdiği ve günümüze kadar bu rakamlar (dilimler) güncellenmediği için, ilk üç

kademe günümüz ekonomisinde tamamen sembolik hale gelmiştir. Bu nedenle güncel uygulamada, ihbar üzerine vergi ve ceza toplamı üzerinden fiilen %10 oranı uygulanmaktadır. Bu tutarın 1/3'ü vergi ve ceza miktar ve mahiyet olarak kesinleştiğinde (tahakkukunda), kalan 2/3'ü ise tahsil edildiğinde ödenir.

İhbar İkramesi Vergiye Tabi mi?

Mevzuatımıza göre, 1905 sayılı Kanun kapsamında ödenen ihbar ikramiyeleri, Gelir Vergisi Kanunu'nda sayılan gelir unsurlarından biri olarak değerlendirilemeyeceğinden, gelir vergisine tabi değildir. Ancak, muhbire ödenen ihbar ikramiyesi, karşılıksız bir aktarım (ivazsız intikal) niteliği taşıdığı için Veraset ve İntikal Vergisi'ne tabidir. Muhbirin, elde ettiği ikramiye için Veraset ve İntikal Vergisi beyannamesi verip ilgili vergiyi ödemesi gerekir. Ayrıca, ödeme işlemi sırasında Damga Vergisi kesintisi de yapılır.